

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler

13/2262-2 G00 &13

Hermann Albert / tlf. 23 06 43 19

Dato:

17.07.2013

HØRING - ENDRINGER I PASIENT- OG BRUKERRETTIGHETSLOVEN

Vedlagt følger høringsvar fra Fagforbundet vedrørende endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Signe Hananger /s/
avdelingsleder

Vedlegg

Høringssvar fra Fagforbundet vedrørende endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA).

Fagforbundet vil vise til at vi avga høring på samme tema ovenfor helse- og omsorgsdepartementet i oktober 2007. Vi ser ikke at det har skjedd vesentlige endringer fra den gang til nå, med unntak av at antall brukere har økt og at langt flere private aktører har kommet på banen.

Fagforbundet mener at det ikke er grunnlag for å regulere BPA i en egen rettighetslov, og at en sterkere rettighetsfesting bør utformes innenfor rammen av pasient- og brukerrettighetsloven.

At Stortinget har lagt føringer ved at rettighetsfestingen skal skje innenfor den samme økonomiske rammen som gjelder i dag, bidrar til klare begrensninger og stramme prioriteringer.

Fagforbundet vil innledningsvis gi uttrykk for at vi ser positiv på ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Vi ser ordningen som et virkemiddel og en mulighet til å gi tjenestemottakere et mer selvstendig liv og som fremmer deltakelse i samfunnet. Organisering av tjenester som bygger opp under dette støttes.

Ordningen kan bidra til økt kvalitet i omsorgstilbudet som gjør at brukerne i større grad får et tilpasset og mer fleksibelt tjenestetilbud. Vår oppfatning er imidlertid at dette burde komme flere til del.

Departementet viser til at brukere av BPA mottar gjennomgående flere timer hjelp per uke enn øvrige mottakere av praktisk bistand. Fagforbundet vil peke på at BPA-ordningen ikke må bidra til at tjenestetilbudet til brukere av kommunale helse- og omsorgstjenester medfører urimelige forskjeller. Det må ligge et kommunalt ansvar i at organiseringen av tjenestene skjer innenfor rammen av kostnadseffektivitet, og hensiktsmessighet i forhold til det samlede antall brukere og de foreliggende ressurser.

Fagforbundet mener at det skal være et kommunalt ansvar å organisere og drive pleie- og omsorgstjenestene og også BPA. Vi er derfor uenige i at brukeren selv skal velge arbeidsgivermodell. Fagforbundet kan ikke se at valget av arbeidsgivermodell innvirker på målsettingen med BPA. Uavhengig av modell vil ordningen fremme et mer selvstendig liv og økt deltakelse.

Vi kan på ingen måte akseptere departementets begrunnelse for at ikke støttekontaktordningen skal omfattes av BPA. Begrunnelsen ”innenfor den samme økonomiske ramme” har ingen faglig begrunnelse lagt til grunn. Vi kan heller ikke se å kunne akseptere begrunnelsen ”en time støttekontakt er gjennomsnittlig billigere enn en time praktisk bistand”. Vi ber om at dette tas ut.

Fagforbundet er enig med departementet i at det må skilles mellom helsefaglige tjenester og BPA. Vi vil påpeke at ordningen ikke må omfatte medisinskfaglige oppgaver, som krever særskilt kompetanse og hvor utførelse, journalføring mv krever særskilt organisering, oppfølging og kontroll. Grensesnittet for BPA må i hovedsak ligge innenfor området ”praktisk bistand og opplæring”. Et mulig skjønn må her kunne legges til grunn ved vurdering av tildeling av tjenester.

I departementets omtale av å holde nattjenester utenfor BPA-ordningen legges til grunn at ordningen kan organiseres ut fra egen personellbase. Dette er vi enige i, men vi vil også vise til at er et godt argument også for at kommunene selv kan drive hele ordningen. Nattjeneste ligger utenfor innholdet og rammene for BPA. Muligheten for at de samme personer kan utføre tjenesten, men innenfor Arbeidsmiljølovens rammer, er fullt mulig.

At det ligger en mulighet til at BPA kan avslås der det kan dokumenteres at tilbudet vil medføre økte kostnader sammenlignet med et kommunalt tjenestetilbud er vi enige i. Det må i dette tilfelle være en forutsetning at kommunen gir et tilbud som er innholdsmessig likt det som ville bli gitt i tilfelle vedkommende hadde fått innvilget BPA.

Departementet vurdering i at driftskostnadene vil bli høyere gjennom en BPA ordning enn om tjenestene gis som ordinær kommunal praktisk bistand ser vi som en riktig vurdering. Ved bruk for daglig, punktvis hjelp vil kommunene ha større mulighet for fleksibel benyttelse av personellressursene enn en isolert virksomhet kun knyttet til BPA. Fagforbundet anser at tjenestemottakeren kan få et helt identisk tilbud gjennom kommunen som ved en hvilken som helst annen tjenestetilbyder. Den fleksibiliteten som her kan framkomme vil også komme arbeidstakerne til gode gjennom økt forutsigbarhet i arbeidsforholdet og muligheten til langt mindre deltid.

Fagforbundet støtter ikke departementet forslag til avgrensning i forhold til alder. Det må være brukernes forutsetning for å nyttiggjøre seg ordningen, og ikke alder eller type funksjonshemming som legges til grunn.

Vi ber om at setningen ”Retten gjelder personer under 67 år” i lovforslaget tas ut.

Vi ser at det kan være hensiktsmessig å sette en nedre grense på 25 timer før BPA-ordningen inntreffer, men mener at det fremdeles skal være kommunene, som etter en helhetlig vurdering av den enkeltes tjenestebehov, vedtar hvilke tjenester som skal ytes. Vi er derfor av den mening at 25 t skal være veiledende. Fagforbundet ser at departementet har satt denne grensen med bakgrunn i Stortingets vedtak.

Fagforbundet mener at det er kommunene som skal ha ansvaret for å organisere det helhetlige tjenestetilbudet, og at BPA er en del av en helhetlig satsing på tjenester til personer med funksjonshemming sammen med hjemmehjelpstjenester, hjemmesykepleie, fysioterapi osv.

Fagforbundet støtter at det foretas en evaluering av ordningen. Om dette først bør skje etter tre år er vi usikre på. I tilknytning til denne evalueringen vil vi allerede nå få be om at det tas inn en undersøkelse av de ansattes arbeidsforhold, herunder medregnet pensjonsforhold, ansettelsesforhold, medinnflytelse, deltid med mer.

Det finnes ingen ny norsk undersøkelse om de personlige assistentene og deres arbeidsforhold. Den eneste større undersøkelsen som er gjort er fra 2001 (Guldvik). I tillegg forefinnes en doktoravhandling ”Står til tjeneste” fra Karlstad Universitet fra 2010 (Wenche Falch).